

ՀՈՂՎՐՏԻՔ

ԶԱՊԵԼ ՊՈՅԱՃԱՆՆԻ
ՅԵՇԱՏԱՅԻՆ

«ԱՐԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ»-ն
Գրանցման և համախմբման ամիսինը,
Մազաթի և Վար շրջի կոյուղայի է հիմնը,
Մազաթյան վերայ կը փոստման մասը
խցիքը,
և աշխարհը արհմի լին էն դարձը:

Մը արքա արքիքը հեկեց բախի թախտի...
Ո՛վ տանելով էնդ առաջովն ու փոխի՝
Պիտի լիշե որ դուն երբեմն չի
Ազգին էիր սեգ աշխարհ լուսարդ:
Ա. - ՉՊԱՊԱՆՆԻ

Զապել Պոյաճաննի այ վնայ լա խոսիլու
խոսիլու լինա:

Խառան վարձարիքի քարձիցային դա-
տարիքի դեկտեմբերին Չապել Պոյա-
ճաննի և Արշալույս Քեղեցիկչյան (Խոսա-
րային Մարտիրոսի) ամուսնան (քննադ-
տներ էին Անան, Նայրոնիս Էփրեմե-
կո - Վելիկի և զուտիկի Կոստանյան):
Միևն այ դեռ Նախկին Բարձրագույն մէջ,
Հայաստանի դր դեկտեմբր ամսինը: Կը լի-
շեմ մասնավոր, Ներսիս Օրմեզդ Լեւոն-
յանն էր քորնը, Հեղուսի տան մէջ, մե-
ծանուն գաղտնի Յակոբ Օսմանյի դա-
տարիքի վաղեմը: Ունիդերներն էին,
Զապել Պոյաճաննի, Ալեկիս Բախաննի և այս
տաղերի զուրը:

Կը լիշեմ, Խառան վարձարիքին մէջ,
տարեկերէի Նազդէն մը: Պատերազմի մէջ
էինք...: Հրախուսում էին թուրք քարձի-
քանան անմասնորէիները: Զապել
Պոյաճաննի կուտար Նարայուն մը Նազդ,

Կերպանքի լեւնա՜ն Տարեկերէի, ու-
րան Նեյնա՜ն և՛մնա՜ն աշխիւ ոչինչ
կը խուսա՜նք՝ արժեւորելու կամ խառն
քննադատելու դէմքեր և զեպիք, ինք-
նաշատակ, անկողնանկայ և արարա-
դատ զրկելով:

Քերթի պատահալուստամտութիւն և, ար-
գելն, կ'ուր էրէկ, որք արհիւն տեղե-
րը, Պր. Միլտո Քեղեցիկչան: Տաճարն ու-
նակներն ընդէնէն, երկարաճիկ կա-
մուրթով մը շարկալուստ, դեռ այսօր,
տնի ուժերուն և Նազդի վաճառք
Կարձախանիկն քառերը, երկուսն թա-
մալեմար:

Ի տես նոր օրերու արշակունիներու
բացադատութեան, արքան պիտի իրիդ-
րէնքն մը արհիւն Հայուն Կարձախ Գա-
րգելին, որ, դան աչա արք, մեղի,
Սիկիւրէի Հայերուն ընդէն մեղի Նալբը-
րապատահալուստեմեկն պիտուի լինի,
լեւնէրին, անտարկ և միանշանակ
օղակալող ըլլալու: Գիտակցութիւն և
Նաւաստութիւն, որուն այնքան պէտքն

բն թարձալու և այստասանէ իրիդ-
րին, մա՛նք՝ զարիք մը մէկ քանակա-
նալիքով, արմատաւ լուսն մախա-
Նարութիւններ: Խառան վարձարիքի
դատարիքի վաճառքին էր՝ եղեկ
Արքայիկոստայ Պոյաճաննի Քեղալ Սար-
երկարային երկեկցայ մէջ անոր Կե-
րակի օրերու զարդերը: մէկ - մէկ
զուտ զորոցները: Զապել Պոյաճաննի, սու-
րան կը սիրէ: Զապել Պոյաճաննի Արա-
դանի արհիւն ուսանողներին էին
էր և անոր սուր մասնագէտը: Տարե-
քը մը զիւր զիրար գտած Զրաճարիկ Տե-
րեմայ արհուր: Գրայ: Թուսիկար չեմ
մէկը, Կարձեմ Կերպանքիներն զու-
տի շրջանին էր: Տարապիք Նալբըրի
Տան, Պարիզ կը գտնուէր նաեւ քանա -
անցնա՜ն: Եւթիկէ Աւետիսեան, գրական
ստեղծով: Մայիս:

Փաղերի Նայ զարգիւնը որուցն անձի
գրգռութեան հինք յարկանք Մարտիրոսի մէջ,
Չորէի անտանալիկ Կրքարի և Նալ-
բըրի Քերպանի: Զապել Պոյաճաննի
որ արտասանէին արհիւն քարձիքանէին
էր, գրգռութեան արժեւորութեան հինք
պիտուի կարծ մը, մեծ լուսնային, ու-
ղեկարարի լուսնային ստեղծելով արհիւն էր:
1970-ական թուականներուն մեծագույն գա-
ղաճ Նալբըրան: Անպայ մարտալիկ,
ուր կը ընդիւրէ Նաճանգի գրգռելու Խո-
սանի արհիւնը: Նաճանգը, որուն մտաւո-
րութիւնն էրէկ երկուս էր:

Գրէկի լուսնայինը, պատկերով մը
ցաւուն...: Յաճարդ ստատո օղակուն
կը Նալբըրի Հայերի արգալուն Նալբըր-
ի տն: Վե՛նի Հերթալիքին պատշաճին
խոսում, անձին Երանիկոսեանի կը
դեկտեմբ արեւտարը Արարատի կառա-
րին: Հայերի ծաղիկներն փունջ մը
թաւը Նալբըրայի, արհիւն Չապել:

ԱՐՄԵՆՈՒՆԻ ԳԵՆՈՒՆԵՆ

անիւն թուրը:

Պիտի ինքնային, Հայուն Կարձախ Գա-
րգելին, Նաճանգար թիւ մը ուսանող
մեղի, որ քարձիքին կը նուէրներով
ու քերականական Նաճանգի՝ խառնիկով
լուստարի խառնարը Նալբըրի, մասնա-
նա՛նք՝ ուղեկերը, որոշեցիկ ներդրա-
մաւորեան արքիւր քարձիքին մը, ան-
գամ ընդունը, Նալբըրի մեղի ստե-
ղծութիւնն է Քեճանգը, և աշխարհ քա-
ղաքի ստաւեարքն ու՛մ փայն մարտե-
րներ զիւր մալու: Գիտակցութեան, այ-
ն՝ միայնուն մը արքային պատշաճ-
ներուն, Կարձիքներն, երկարաքար,
պատահալուստեմեկն լուր ինքեւ
դիտակցութեան, փոխանակ անցնալի
ստուր էրէկ ընդմէջն, որմանք գրա-
նուն, Նալբըրն և Նալբըր:

Միայն ինքնային, արհիւն Կարձախ Գա-
րգելի, մեղի, Հայերին չառնարն Նալբը-
րի: արգելք մարտի: Ինչպէս ստե-
ղի:

ԱՐՏԱՆԵԼԻ ՓՈՒՐՈՒՆԵԱՆ

ին, Նալբըր Կարձախանէն և կը մեղ-
րէին երկուս:
Ընչաճաններն սկսած էին վանի շրմ-
քը, քայն սկիւ Նալբըր լալիկ արհիւն-
ներով, Մեղարի ուժերը կը լաւանա-
լին՝ դաւանով զեւթիւրիկ հունէ:
Վանի շրմիքի Բերարտի Փեղարտի
կիսուն արգելք կորեցին դիւր, քայն զե-
ւթիւր քայն կը տակալին Վան - Սոյ -
Ջուլիս դիւր:

ԴԵՆԱՆՈՒՆ ԶԻՆԵԼ ԿԵ ՍՈՒՆ

Լալեղի Տրապիկունի և արապիկունի
պի Կարձախանէն Նալբըր Նալբըր
կը խլի զաւուր մեղի: Կարձախ լալեղի: Թու-
րիկ լալեղի: Տրապիկունի թուր շրմ-
քը, քայն դիւր զեւթիւրիկին տե-
նելու արքիւր աշխարհ:

Տրապիկունի դիւր զարգած անմասնա-
լուր արապիկունի զարգածութեան արա-
րայ:

Պիտի զիւր մեղ թիկունքին աւարտ կեր-
պի զի պատահալ:

Միայն զիւր արհիւններն կը զիւր Կա-
րձախանէն: Կարձախանէն արքիւր զաւուր:

Խառան լալեղ կերպար լալեղ: մեղ կը
Հիտանգը մեղ ինքնուրէն կայ:

Հայրանք պատահալուն էր: Մեղ Նալ-
բըր կը զաւուր, լալեղիկ, թանձրա-
յալ արհիւն:

Այս անգամ Լալեղիկ ինքն կը զիւր
Նալբըր արհիւն Նալբըրայի:

- Մեղն սկսած ենք քանակայիններն
կերպան կառավարութեան Նեւ, - կ'ընէ

ԳԵՆՈՒՆԵ
ԳԵՆՈՒՆԵ

ՊԵՐՈՒՆԻՆ Երազել Քալի Սար Նալ-
բըրային երկեկցային հիմալայից կառա-
րան և Նալբըրի Նալբըրային 30-ին, Լիւ-
նանի տաճարից Արաճ Արք: Բէլիւնին,
Արապիկունի Նալբըրային մեղ Նալբըր
Պարիկունի, արհալուն երկեկցայիններն,
արգալուն երկեկցայիններն մասնա-
ցալուն: Հիմալայիկի արապիկունի-
նը կառարան և Կարձախ: Կարձախին:
Հայրանք կերպանէն մէջ խառն ան-
նի ստալեղ Արքը, կեկեկցայ թա-
րալ Կարիկ Նալբըրային և Կարձախին
Բ. Կարձախին:

ԹՈՐՈՒՆԻՆ Զայ Աւետարանական Ե-
կեկցային երկեկցայիններն մէջ, Դեկտեմբր
7-ին սկիւ անցնալ և դիտարդով մը,
որուն ինքնայ կայուն և արգալուն ամեն-
այն և չարաթիւր զարգալուններն ու-
ստեղծական կառարան և կառարանը ար-
գալուններ: Օրտուն արգալուններ՝ Տիկին
Լիւի Նալբըրայ - Ապալայան (Լու - Ան-
ճըրլան, մանկալուն - կառարան) ինք
ստան էր՝ մեղը, մանուր և պա-
տահիկներ: Կառարանին նաեւ, Կարձախ-
իկուններն ստան և Հայաստանի օրի-
քուն ժող կը կառարան կառարան-
մանին մասին (Մալիկին):

ԹՈՐՈՒՆԻՆ մէջ, Դեկտեմբեր 8-ին,
Հ. Յ. Գ. Ս. Թէլիւնի Կոմիտէի որա-
նալուն և կարգալուններն մեղ ու-
նեցալ և յուշակալանի մը քաղալու
փառապատիւ ընկեր և Նայ կերպի թա-
րալ՝ Կարձախ (Կար) Մակարանի
անունով, Հ.Ս.Մ. -ի Մեղարդ զա-
մարտի տեղալանք մալանք: Սոսք ար-
ան և Ս. Թէլիւնի Կոմիտէի Տիկին-
այա՛՛ Գրիկը Տիկիններն, որ գրաւում
և Բ. Մակարանի արգալուններն օրի-
նալարալուններն խառն արտասանով և
Կարձախի Նալբըրային զա-
տարալուններն կարձախներն:

ԳԵՆՈՒՆԻՆ (Գրաւում) մէջ, Հ. Յ. Գ.
Կոմիտէի Կոմիտէի Կարձախներն
Կարձախ անունով է Հ. Յ. Գ. Ս. Թէլիւնի
նեղներն: Օրտուն արգալուններն և
Գրիկը Նալբըրային: Կարձախան և
Կարձախանական թալին:

ԵՐԵՎԱՆ
ՀԵՆՈՒՆԻՆ
ՓԵՐՈՒՆԻՆ

Գ. ԽՐԻՍՏ ԼԱՆԿԱՊՈՒՄԵՐԵՐ
Բաճարանի Գ. Խրիստ Նալբըրային ներ-
կայանքի վերջին ԱՐՔԻՔԻ մէջ անկի
ուսանող դիտարդուն որուն հինքն էր
«Մալիկունի քանակայիններն Գ. Խրիս-
տ Նալբըրային նաեւ 1915-ին զարգալու-
նեմեկն, ինչ որ ընդգրկէ մեղ Քերպիկ
և Արքայիկունի երկեկցայիններն: Հայ
գրալու ԱՐՔԻՔԻ անտու: Վե՛նիս, մաս-
նակերն: Վե՛նի զեւթիւրի դիտարդուն:
Եւ արալար անցնալ սարի ընդունալ
և Հայաստանի անդալարներն ու այս
սարի ստեղծին անգամ Հայաստան մաս-
նակերն արհալուն Հայաստաններն:

ՕՐԱՆԱՅԻՆՈՒՆԻՆԵՐ ԶՈՐՈՒՆ ԶԵ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐԱՐ

Մայիս Մեղարդին Բ. աշխարհալու-
սին երկուն մէջ արգալուն արտասան-
նալուն գրաւումն ինքնին Հայաստա-
նիկներն և Պատերազմի ժող արք
մեղարդներն վերածնունդ: Մեկ-
նալանքան դիտարդուն: Մայիս Մեղ -
քանակին կարձախը խառն Զայ Զայարդին
որ արալարներն և վեր լալեղի օղա-
լանքը ու օղալանք անալարանք Հայաս-
տաներն ստան և կ'ընալ չարալունք
այս ուղեղներն: Որպէս ստանք թալ
Ս. Մեղարդին Կառարանի արա-
սանմանը գրաւումներն գտնել ու Հայա-
ստանի մեղարդներն Հայաստան: Իր կար-
ձիկով լալեղին գրաւումներն կ'ընալ
Կերպանքիներն որուն անցնալունքին
մեկնալունքն ու Նարալարանքն են:

ԼԻՏՈՒՆԱՅԻՆ ԵՐԱՐԱՐԱՆԵՐՈՒՆ
ԳՈՐԾԵՐ

Արքայի մէջ քաղալու կառարանա-
լունքին Կարձախներն կառարան
420 Նալբըր զարգուն: Հայալարու ու-
ղեղներն մեղ արալար արալարներն
Կերպանքին յանձնեցին չեկին խոր-
դանալան քանակին:

ԵՐԱՐԻՆ ԱՆՈՒՆԻՆ
ԿԵՐՈՒՆԵԱՆ

Երկունի թիւ 169 ինքնալար զար-
արան Ե. Երկունի անտար և կ'ընէ: աշխ-
արաններն Նալբըր կերպաններն աշ-
մանում և Հայալարանքներն միա-
նորուն կ'ընէ:

ԶՈՐԱՎԱՐ

ՍԵՆԴՐԱՆԻԿ

ԵՆԻ ԻՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՐԵՐԸ
ՎԵՃԱՆ ԲՈՐՈՒՆԵՆԵՐ

ՏԵՐԵՐ, ՏԵՐԵՐ, ՏԵՐԵՐ

- Չեմները Նալբըր մեղ արգալ և յար-
մալարանի արհիւր, - կը պիտի Ար-
քային, - ձեւերը Նալբըր խոյս մեղ
չեղ կերպար Երազելի զարգալունքին կե-
ցալ:

Մարտան Նալբըրներ կը անգալին:
Չեմարներն արհիւր, - արհիւրներն
արհիւր, կ'ընենք սկսած են:

Չեմարի Բերարտի Նեւ մեղ լա-
նակայիններն խառնան Բերարտի
ըն անտար Բարձրերն կ'ընեն: Ինքնա-
լուն արհիւրիկ և ժող արհիւր:

Արքայիկունի արհալուն կ'ընէ անտար կը չե-
նալեղի կարձախ և կ'ընէ: Խառնալար
զերան մեկնիկ երկուս և օրէկ Մուրա-
տն, քայն անտար միանալուն կը կալմէ:

ԺԱՄՄԱՆԱԿԱՅՈՑՑՑ

ՇՆՆԳԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՅՑ

Ս. ՊՈՍԽԱՆ-ՊԵՏՐՈՍ ԱՆՏՈՂԿԷԼ

Կիրովի... ձրույթը մեծացան և Առաջադասականության Ֆիսիոսի Բիբուստի... Առաջադասականության Ֆիսիոսի... Սկզբը երկնային ժամերգության ժամը... 10-30-ին... Զորավարի պատարագ ժամը՝ 17-30-ին... Երկրորդ ժամը... Տոն Վերջինիս և Առաջադասականության Ֆիսիոսի Բիբուստի... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 9-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-30-ին... Պատարագի ապարանի կը կատարվի Ջորջանի... Երկրորդ ժամը... Յիշատակ Մեկնելու... Առաջադասականության Ֆիսիոսի Ֆիսիոսի ժամը՝ 9-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին...

Ս. ՄԱՐԿԱՍ ԱՍՏՈՒԱՍՏԻՆԻ ՀՍԻ

Կիրովի Յուսուպ 5, ճորավարից մեծացան և Առաջադասականության Ֆիսիոսի Մեկնելու... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 9-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին...

FRANCE - CULTURE

Vendredi 3 Janvier
12 h 45 - 13 h 30
Anahit Ter-Minassian
(Le Proche Orient)

MAISON ARMENIENNE
DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE

12-14, rue Saint-Bazile - 13001 Marseille
Dimanche 5 Janvier
à partir de 15 h 30

SUPER IOTO
Nombreux
lots de valeur
— VENEZ EN FAMILLE —

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE**

SECTION de St Jérôme
organisée un
REPAS
à l'occasion de
NOËL ARMÉNIEN

Le Samedi 4 Janvier à 21 heures
à la M.A.J.C.

12-14, rue Saint-Bazile, Marseille 1re

Կայ... Երբ թուրքի մեծացան և Առաջադասականության Ֆիսիոսի Բիբուստի... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 9-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին...

ԱՄՆԱՆՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱՍ ԱՍՏՈՒԱՍՏԻՆԻ ՀՍԻ

Ս. ԳԻԳՈՐԼԻՆԱՆՈՐԻՑ ԿԱՆԱՎ

Կիրովի... Երկնային ժամը 5-ին ճրավարից... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Պատարագ ժամը՝ 11-30-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 11-30-ին...

ՍԵՆՏԵՐՈՍ Ս. ԱՆԱԿԱՎՄԵՆՈՐԿ

Կիրովի... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 9-ին... Սկզբը երկնային ժամերգության ժամը՝ 17-ին... Զորավարից պատարագ ժամը՝ 18-30-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 8-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին... Պատարագի ապարանի կը կատարվի Ջորջանի... Երկրորդ ժամը... Յիշատակ Մեկնելու... Առաջադասականության Ֆիսիոսի Ֆիսիոսի ժամը՝ 9-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին...

ՊՈԼԿԱՍՈՍ — Ս. ՅԱԿՈՐ

Կիրովի... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 16-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 18-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 8-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին...

Ս. ԳԻԳՈՐԼԻՆԱՆՈՐԻՑ ՊՈՍԽԱՆ

Կիրովի... ճորավարից ժամը՝ 16-ին... Պատարագ ժամը՝ 17-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 16-ին... Պատարագ ժամը՝ 17-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 16-ին... Պատարագ ժամը՝ 17-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին...

ՍԵՆՏԵՐՈՍ ԱՄԵՐԻԿԱՆ Ս. ԿԱՆԱՎՈՐԵՑ

Յուսուպ 6-ին կը պատարագի և կը բարձրի... ԿԱՆԱՎՈՍ ՔԱՆԱՎՈՍ ԹԵՒԵՆԱՆ... ժամերգության ժամը՝ 9-ին... Պատարագ ժամը՝ 10-ին... Ջորջանի ժամը՝ 11-30-ին...

Ս. ՄԱՐԿԱՍ ԱՍՏՈՒԱՍՏԻՆԻ ՀՍԻ

Կիրովի... ճրավարից ժամը՝ 16-30-ին... Պատարագ ժամը՝ 17-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին... Սկզբը ժամերգության ժամը՝ 16-ին... Պատարագ ժամը՝ 17-ին... Երկրորդ ժամը՝ 10-ին...

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55835
©IRET : 51627317 A.R.C. Paris

— ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՂ —

ԿԻՍՏԱՆԱՆԱԿԱՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԻԸ

Կիրովի, Յուսուպ 5, ժամը 14-30-ին... Գրավարից պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 10-ին... Պատարագ ժամը՝ 11-30-ին... Պատարագից հետո Հոգեհանգիստ ժամը՝ 11-30-ին...

Ի ՇԵՆԱԿԱ

Փարիզ... ժամը և Մադրիդի Գարիբալդի 1000 ժր... Կը նուրբին Վառլանի իրենց անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

ՄԱՐՍԵԻԼ... Մարգարիտ Գառապտան 200 ժր... Կը նուրբին Վառլանի իրենց անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

(Շարք. Ա. ԵՖԵՆ)

ճանաչող թուրք Գեորգիանց... անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԱՅՏԵՐԸ

Բ. Յուսուպի Գառապտանի ժամը 200 ժր... Կը նուրբին Վառլանի իրենց անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

ԱՅՏԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԵՆՈՐԸ

Ա. Մադրիդի Գառապտանի ժամը 200 ժր... Կը նուրբին Վառլանի իրենց անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

ՔԱՆԻ ՍԵՐՈՂԱ

ԱՐԵՎԻԿԱՆ ՊԵՏՐՈՍԻ ԺԵՂ, ՔԱՆԱՎՈՐԱՐԻ ԺԵՂ... Կը նուրբին Վառլանի իրենց անտեսանելի բարեկամներին... Այնի Մարիա-Կարլոս... ԲԱՐՍԵԼՈՆԵՆԻՆԻ

(Տար. II. էջ 18)

ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՑ

ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՇԱՐԿԻՕ — Ս. ՆԵԱՆ

ժողովրդի մեջ... հանգիստ... հարգանք...

Ս. ՅՈՒՆԱՆՔԱՆՍԻՅԱՆ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Ս. ՄԱՐԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱՄԱՆԻ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՍՐԱՌՑ ԲԱՐԿԱՆԱՅԱՆ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՅԱՌԱՅԻ ԲԱՐԿԱՆԱՅԱՆ

ԳԱՐԱՐ... Տար. II. էջ 18

ՓԼՈՐԻԶ... Գարգիլ... 300 մր.

Ի ՅԵՆԱՅԱ

Տիկին Զարուհի Տիկին... հարգանք...

ՓՈՒՐԻՆ ԵՆԱԿԱՅԱՆ

Զարգացող... հարգանք... հարգանք...

ԵՐԿՐՈՒՆԻՍԻՅԱՆ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Ս. ՅԱԿՈՒ — ԼԻՈՆ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Ս. ԳԻԿՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՍԵՆՏԻՆՈՐ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

OFFRE SPECIALE POUR LES FETES

Iconographie arménienne

SARKIS BOGHOSSIAN

Collection de 720 Estampes du XVe au XXe siècle

Prix : 1350 F.

En supplément, du même auteur

REGITAL DE POESIE ARMENIENNE

118 titres, 4 cassettes de 90 mn. durée 6 heures, 300 F.

LIBRAIRIE ORIENTALE H. SAMUELIAN

51, rue Monsieur-le-Prince, Paris 6° — Tél. : 43. 26. 88. 65

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

SECTION DE ST JEROME organise un REPAS à l'occasion de NOËL ARMÉNIEN

Le Samedi 4 Janvier à 21 heures

à la M.A.J.C.

12-14, rue Saint-Bazile, Marseille 1°

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

MAISON ARMENIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE

— ԿԱՊՈՅԻՍԻ —

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԻԸ

Կիրակի, Յունուար 5, ժամը 14.30-ին...

ՊՈՒԼՕՍՏ — Ս. ՅԱԿՈՒ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Ս. ԳԻԿՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՍԵՆՏԻՆՈՐ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

Ս. ՄԱՐԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱՄԱՆԻ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՍԵՆՏԻՆՈՐ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

ՍԵՆՏԻՆՈՐ

Երկրորդ... հարգանք... հարգանք...

grattements et écorchures

*Les œuvres de Christian Lhopital
à la Galerie Bernard Utudjian*

փոխդիտական Իգա լեռան միայ, որտեղ
այդ աղբը գտնում է փոխդիտայի Մար-
տիրոս որը, ինչպես աստիճին է, տասնյակի
լարանում խնդիր, երաժշտական մրցույթի
էր հարաբերել կիթառահար Աղազունին Ախ-
թանին միայն կարելի է առկայելին, որ
էլեկտրոնային Հայաստանում Սիմեոնի
նյութացում էր հին հայրական նանի զի-
ցուհուն, իսկ Փոխդիտայի խալիկ հա-
լիկ հեռ, լառ Հեռուդյան, ամպիսիկ էր է

Այժմ փորձենք տեսնել, թե ի՞նչ պա-
րագանհերում էր դրսևորում մեր «պոսն-
դէ երաժիշտը» իր նուագային արուես-
տը :

Նմանօրինակ արձանիկները, ինչպես
արդեն ասուեց, ունենին պաշտամունքա-
յին նշանակութիւն: Ինչ պաշտամունքնե-
րի հետ կարող էր կապուած լինել այս ար-
ձանիկը:

Յայտնի է, որ արքրորձև սանտրուածք-ները (կամ գլխարկները) ցոյց էին տա-նք աբելի պաշտամունքի հետ ունեցող կապը: Հին Հայաստանում որդի խորը թուգանքներ, արքրոր, արագիւր և արծի-ւել, կապում էին արեւի աստուածութեան հետ և նրա խորհրդանշանն էին հանդի-սանում:

Քիչդեպ արդեն իմ կողմից նշանվել է նախկին աշխատանքային (պատմաաշխարհային) պարտք է. Գահինյանի հետ համաձայն, Գահինյանի և Գահինյան պղծած ձկն ճաշինը ունեցող արկերը, քրեական կապ է ունեցող արևելա-արևմտյան հետ և այլ խնդիրներով պատասխանատվություն և քրեական պարտք (Մե. Է. Գահինյան և Է. Բարսեղյան, Տիֆլիսյանահայկական պատմագիտությունը և քրեագիտությունը Կ. Մ. Հայաստանի իշխանական մայրաքաղաք. Կիևյան ևս թվեր, երես, ԳԼ 1985 թ. Գ. 99-101: Նույն թվի հեղինակները (Է. Գահինյան, արևմտյան պատմագիտություն, Գիտություն և տեխնիկ, երես, 4, 1986, ի 42-45) :

Նման կերպով, սակայն արծուի սը-
րունքից, պատրաստում էին սրկնդները
(«ֆլուեքնդեր») Մոլդովայում, որտեղի
կրթչտական մշակույթը պահպանել է հին
թրակա - փոլցիական աւանդույթները:

Մերձուոր Արեւելքի Հին ժողովուրդներն իմ տարածման էր այն հաստատարելով, թէ ժողովրդի նուագողները հնչեւորները կենսական ուժերի մարմնացումն էին և նրանց պատկերները բնորոշում էին մահացածների յարուխին նախ: Որոշ ազգայնություն համարում է, սակեւ մարմնացումը բնորոշում էր կրեւր, փախածում: Հին Հայաստանում նման հաստատուի էր արթնան հեղեքը մենք կարող ենք գտնել 12-րդ դարի Հայ նշաններ արդեւորներ, քանակում և երգում: Հայ նշանն ընդհանր մանուկների համար ցրում հանկուկները սկզբում:

«Մնում է ու մեծանում,
Հինգ մայն օրն էլ՝ մահանում,
Յետոյ մորից կեանք առած
Պայծառ շոքեր է հագնում:

(«Ներսէս Շնորհալի, Հանելուկներ», Երևան, «Սով. Գրող», 1984 թ. էջ 3, թարգմ. Արաիկ Մարոյեանի) :

Եւ առաջին, հաշուի առնելով փողոս-
նիստաբարանների յարտախնայող
ինքնաբերական ունակութիւնը, պէտք է
կարծել, որ մեր նախնիները նուազեցւոյ
նոստաբացին դուռնակով կամ որիշով
առնալովս նախ շրտաբացային մեղեքինե-
րը, որոնք այսօր էլ լալային եւ Հայաս-
տանում տնտեսապէս ճամբարին անուա-
նուանելով, սիմվոլիկ ձևով նպաստում
էին արեւմտական, որք ընդունում էր որ-
պէս արեւի վերականգնմանը :

Կերակրեցանա՛յաւ, արարողութիւնը
փոխան Նուարդաննիբի մասնագիտ-
ութեամբ լայն տեղ էր գրաւում նաեւ մի
որի՞շ՝ «Ֆեմոպ և յարութիւն տոնոն»
նշողարդութեան և պոպարդութեան
ստատուսութեան պատմութեամբ։ Հա-
յտաւեցանք ալլ տատուսութիւնը Արա-
Կեղեկին է, որի տաւախապարտեմն-
ները ճորի կերպով սոցնոնք էին Բաշիշ ոչ
հնուտ գանուղը Լիզը դիպի մտապա-
տարանի մի վրայ (շտմա՛նաւ որ մէկ

C'est dans un bel immeuble de la rue Saint-Claude que Bernard Utudjian a installé sa galerie, la «Galerie Polaris». Ainsi que nous avions pu le constater lors de la dernière FIAC au Grand-Palais, Bernard Utudjian présente les œuvres d'artistes de tendances différentes comme Didier Thibault (utilisant un support photographique) et Joël Ducorroy (travaillant à partir de la plaque minéralogique) ou encore Christian Lhopital, artiste lyonnais dont les travaux ont fait récemment l'objet d'une exposition individuelle à la galerie.

L'hopitalier renverse le papier pour supporter et en inverse le rôle en le traitant comme lieu de dépôt. La surface ne supporte pas, elle emmagasine, elle accumule, dans un désordre qui fait appel à un classement relevant d'un autre ordre singulier, inhabituel. Dans un premier temps, le dépôt apparaît comme dépositoir. Le tableau accueille le reste et l'excès, le superflu et l'accident. Des taches d'aquarelle, des morceaux de papier, des cuillers collées, des bris de verre indiquent le rapport de la peinture à la salissure. Pour cela même, il arrive que Christian Lhopitail pose une mouche sur ses tableaux. Il rencontre alors la tradition et interprète, à son tour, la «*burla della mosca*» (1) que nous rapporte Filarete, qui la tient de Plinie l'Ancien et que nous retrouvons dans la *Vie de Giotto* racontée par Vasari (2). Giotto, artiste rémittif parce qu'il rend à son rapport mimétique à la nature et marque l'avènement de la peinture moderne, peint sur le nez d'une figure commencée par Cimabue une mouche si vraie que le maître tente de la chasser. La tradition de la mouche peinte apparaît également dans les Pays-Bas et en Chine. Dans leur recensement, Ernst Kris et Otto Kurz représentent une mouche armenienne («*Enluminure armenienne d'une mouche*» («*bourdon*») recut son surmât après avoir perdu un bourdon que des gens voulaient chasser» (3). Trompé-eil destiné à souligner la virtuosité de l'artiste, la mouche surgit aussi pour indiquer la vanité du tableau, la corruptibilité des choses terrestres et introduire une note macabre dans l'image. Elle devient encore un signe performatif, le peintre pose une mouche à côté de sa signature et confirme, par là même, par référence à Giotto, la valeur de son art et l'authenticité de la signature.

Mais elle pourrait encore, cette mouche, nous signaler un parcours possible dans les dessins, un trajet parasité nous conviant à poser un regard anamorphique sur le dépôt, le dépotoir. La mouche marque donc le choix d'un classement, qui pour être insolite n'en recèle pas moins une perspective, un ordre, une classification à

«սրտնդէ Էրաժիչաք» նոյնպէս վանեցի
է) :

Այդ պատժամունքի հետ ունեցող կապի մասին խոսում է ալ միայն դուռնով, իր ստակի խորքի ալլ հաւան արժանիքի բնորոշումը փայտը, որը, ինչպէս յայտնի է, պարզաբերութեան խորհրդանշէ, և եղել է Հայաստանում, Սարգսյանատեան տեղի փայտաշիններում դռնում եւ տուֆի պարտադրողում տարբեր չափերի պատժամունքային փայտներ, որը ցոյց է տալիս այդ պատժամունքի լայն տարածմանը հին Հայաստանում:

Աւարտելով, նշենք, որ հին պաշտա-
մունքների փոքրալին եւ այլ նուազարաննե-
րի սերտ գեղապիտական եւ խորհրդանշա-

l'image de celle de l'Encyclopédie chinoise décrite par Borges, dans laquelle «les animaux se divisent en a) appartenant à l'Empereur, b) embaumés, c) apprivoisés, d) cochons de lait, e) sirènes, f) fabuleux, g) chiens en liberté, h) inclus dans la présente classification. i) qui s'agitent comme des fous, j) innombrables, k) dessinés avec un pinceau très fin en poils de chameau, l) etอื่นๆ, m) qui viennent de casser la cruche, n) qui de loin semblent des mouches». Taxinomie insolite et merveilleuse, engendrant rire et malaise, dès lors qu'elle nous révèle, comme l'a montré Foucault, une multiplicité d'ordres possibles dans la «dimension, sans loi ni géométrie, de l'hétérocléide», terme qu'il convient de prendre «au plus

par
Chaké MATOSSIAN
Docteur en philosophie et théorie
de la communication
Professeur à l'Université Nouvelle
de Lisbonne

près de sa «*étymologie*», laquelle nous signale que elle choses y sont couchées, posées, disposées dans des sites à ce point différents qu'il est impossible de trouver pour eux un espace d'accueil, de défilé au-dessus des uns et des autres un lieu commun. Le lieu «*utopos*», n'est plus le lieu commun des objets codifiés mais l'espace perturbant de «l'être brut de l'ordre» (4), espace de configurations, de circulation. Aussi, William Skyrington, adoptant à son tour la classification chinoise de Borges, la considère-il «*topologique* plutôt que «*typologique*» (5). Le tableau de Christian Lhopital s'affirme donc comme dépotoir dont le caractère hétéroclite tient non seulement à la diversité des éléments qui le constituent mais encore à une disparité d'échelles qui, d'emblée, annule toute narrativité. L'élément figuratif et la tache d'encre cohabitent, menant le travail dans l'espace intermédiaire, entre figuration et abstraction. La représentation juxta la présence de l'objet, faisant vaciller la frontière entre tableau et ready-made. Une cuiller se fait plus grande que le corps humain, ce n'est plus l'outil qui prolonge la main mais le corps qui se greffe sur l'objet.

La couleur, chez Christian Lhopital, intervient comme tache, comme écoulement, signalant ainsi son origine humorale. Elle rappelle que la teinture a d'abord été fabriquée avec de la salive, du sang et de l'urine (6), qu'elle entretient un rapport étroit avec ce qui circule sous

կան կապի մասին ստղերին հեղինակ
անտարաքմել է իր բոլոր նախկին ա-
րարատներով: Իսկ գրական թուն
նախկինից ծագած մասին, ենթադրում
հրա գոյությունը Հայերի մաս, դեռ չ-բը
հաստատված Մ. Բ. Ս. - ու գրական
գիտությունը նախկին էր եկել դեռ 1986
թ. առաջին նամակներին մեծ
մրտաւ. Նապոլեոնի Գիտաճգողութիւն
Հարմար է ն, որ այս օրերը արմաւի-
կի յայտնաբերումը առջ դիտակի մար-
կաները փայտին պատկերաբարձր
կարող է հանդիսանալ:

ԵՂՈՒԱՐԴ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Փարիզ, 20.11.91

de peau et par la peau. La couleur affleure donc sur le papier, elle s'échale, elle suinte. Le dessin, pour sa part, surgit en tant que grattements, rendus par des traits à la mine de plomb, ou par la graphie, l'écriture. Des mots, des lettres, des «grammes» (lettres latines, idéogrammes japonais) scandent les travaux; l'un d'eux s'impose même comme auto-représentation et auto-annulation, il dit ce qu'il n'écrit «purrito [ce qui ne laisse pas d'évoquer l'œuvre de Gy Tzombly (7)] et, de façon performative, en écrivant, il se fait dessin et grattage; et, du même coup, il affirme que l'écriture, dans le tableau, n'est pas message mais trait, formant, avec le dessin, un «graphisme indifférencié», ainsi que le dit Barthes à propos d'André Masson. Il souligne par là que «la vérité de l'écriture n'est ni dans ses messages, ni dans le système de transmission qu'elle constitue pour le sens courant... mais dans la main qui appuie, trace et se conduit, c'est-à-dire dans le corps qui bats (8). A la suite d'André Masson, Lhopital insère dans son travail des signes asiatiques —dans leur version imprimée, ready-made— non pas comme des «modèles inspirateurs, des sources, mais comme des «conducteurs d'énergie graphique, des citations déformées, repérables selon le trait, non selon la lettre (9). Au reste, nous savions qu'il prendrait littéralement, le texte japonais, ici, nous renvoie à la couleur, à la tache, dès lors qu'il signifie: «l'enter du bassin de sang». Le dessin de Christian Lhopital passe du grattement à l'écorchure (10), le corps du tableau se transmute en anatomie et aussi, en corps crucifié. La mouche vient alors trahir la panteur du corps ouvert, conservant, dans le dessin anatomisé de Lhopital, le rôle qu'elle jouait dans les planches d'anatomie telles, par exemple, celles d'un Gérard de Lairesse, au XVIIIe siècle. Le sang du tableau, la puulence du grattage-dessin attirent la mouche qui peut être une mouche appât, comme cette mouche artificielle que Christian Lhopital colle sur le papier pour mieux nous capter. Elle peut être encore l'œil même du spectateur qui vient se poser et, en se posant, maculer le tableau, lequel, en tant que dépôt et dépositaire, s'en trouve fortifié, demeure vivant, c'est-à-dire, dans une permanente déman- geaison.

(Galerie Polaris, 8, rue Saint-Claude,
75003 Paris).

1.- CHASTEL André; «Iconologie de la mouche», FMR, n° 1, 1986.

2.- VASARI; Les Vies des meilleurs peintres, sculpteurs et architectes, Paris, Berger-Levrault, 1981, t. 2, p. 120.

3.- KRIS, Ernst et KURZ, Otto; L'image de l'artiste — légende, mythe et magie. Paris, Rivages, 1979, p. 99, n. 5, les auteurs citent Sirarpie Der-Nersessian.

4.- *FOUCAULT, Michel; Les mots et les choses, Paris, Gallimard, 1966, pp. 8-12.*

5.- SKYVINGTON, William; *Machina sapiens*. Paris, Seuil, 1976. (p. 19).

6.- cf. BRUSATIN, Manlio; Histoire des couleurs, Paris, Flammarion, 1986.

7.- C'est ainsi que Roland BARTHES a

decrit les travaux de Twombly : « A mesure que l'on se rapproche de l'œuvre de Twombly les germes d'écriture vont de la plus grande rareté jusqu'à la multiplication folle : c'est comme un prurit graphique », L'Obvie et l'obtus, Paris, Seuil 1982, p. 149.

8.- BARTHES, Roland; L'Obvie et l'obtus, p. 143.

9. Ibid. p. 142

10.- Nous avons développé la question du grattage et de ses rapports au dessin et à l'écriture dans «Du Grattage ou les Démangeaisons de l'artiste (La Mettrie, Devid)», in La Part de l'Œil, n° 6, (Le Dessin), Bruxelles, Académie Royale des Beaux-Arts, 1990, pp. 93-101.

● ▲

Կը չէ կրնար խուսափել Սփրոնքի հարկերէն, որոնք արտակարգ քառակիբարձուներէն, քորթ մարզերէն մէջ, դրական ինչպէս դիտա- կան, սեպտեմբր ամիսնապարբերէն, օրինակ անոր քորթ չլուծած են վերացական էջ- րի արտադրատեղի համար: Կարելի է նշար տալ օրինակ. թէ արեւմտամայրեկ- նը ունի՝ արդեօք «Ինտեցնայցիա» քառին հա- մապատասխանը: Ե՛նէ՛ ունի, պէտք է դրուի քառարժանէ մէջ:

ՄԱՐԿ . ՆՇԱՆԵԱՆ

(Տար. 11, էջ 16)

ՅԵՄԱՆԱԶ ԿԸ ՆՈՒՒՐԵՆ

Հեռագրով հանդերձ՝ Ճեմատումները շատերը ընդհանրապես զրկվել են ընկերությունից:

Ճեմատումները, թույլ տալով մարդկանց ընկերություն հանդիսանալ, նախապես նպատակ ունի հարգել և պարգևատրել նախադասը: Ճ. Պեղերը այս տարիական արժանիքի հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

ՌՈՒՍՄԱՆԱԸՆ ԵՒ ՌԻԿԱՐՈՒՄԻՍ Ժամերը տարածված են մեր Սև ծովում: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

ՀԱՅԿԵՆԱԶ ԵՒ ՌԻԿԱՐՈՒՄԻՍ Ժամերը տարածված են մեր Սև ծովում: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

ՇՆՈՐԱԿԱՆԻԷ

Կապույտ կապույտ Զ. Խաչատրյանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Տեղի իրավիճակի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Մարիամ Մանուկյանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Հայաստանի մասին հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

Մանուկյանի հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՀԱՅԿԵՆԱԶ ԵՒ ՌԻԿԱՐՈՒՄԻՍ Ժամերը տարածված են մեր Սև ծովում: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE

la M.C.A. organise
JOURNEES DE LA CULTURE ARMENIENNE - Stage -

pour une formation de base des principales composantes de la culture arménienne

Animées par des intervenants spécialistes des sujets traités

Déroulées sur l'année 91 - 92 à raison d'un jour et demi par trimestre

Déstinées aux jeunes et adultes de plus de 18 ans

Inscriptions auprès de la Direction

9, rue de Madrid, 94140 Alfortville

Tél. 1. 43. 76. 55. 89

AIDE A L'ARMENIE:
Appel de l'UGAB

Depuis trois ans, l'Arménie vit une période de renaissance historique: lutte pour l'autodétermination du peuple du Karabagh, processus d'indépendance, puis référendum et proclamation le 23 septembre 1991, élection du premier président de la république au suffrage universel direct, et tout récemment action diplomatique tous azimuts pour obtenir la reconnaissance de l'indépendance et l'adhésion aux instances internationales.

Ceci est l'aspect positif du bilan. Mais malheureusement il y a aussi le côté négatif: situation économique extrêmement préoccupante, relation conflictuelle avec la République voisine d'Azerbaïdjan, caractérisée notamment par des combats frontaliers, des prises d'otages, la fermeture du gazoduc et l'arrêt des transports ferroviaires.

L'Arménie vit donc à la fois des moments historiques et des jours particulièrement sombres.

Le peuple d'Arménie fait face avec un immense courage aux souffrances qui l'accablent, dépassant de loin tout ce que l'on peut imaginer. Mais il a besoin plus que jamais de notre aide.

En ces jours de fête, soyons solidaires de nos frères et sœurs d'Arménie! Aidons-les à passer le cap d'hiver qui s'annonce particulièrement rigoureux!

L'UGAB compte sur votre générosité pour soulager la détresse de nos compatriotes. L'Histoire ne nous pardonnerait pas notre indifférence.

AIDEZ-NOUS A LES AIDER !

Envoyez vos dons à :
UGAB - Aide à l'Arménie
11, square Albani - 75016 Paris

ՊԱՏԱՐԱԴ

Անկերի ներքին Միությունը կը ծանուցանի իր հարգանքները իր հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

ՄԵՐՈՐՊ Ա. ԲՆԵՆ. ԺԱՄԻՋՆԵՆ

Շարք, Բաշտար 11, Ժամեր 18-ին
Chapelle des Cours Notre-Dame

Կարգի մեջ մնալու համար, ի ներկայումս աշխատանքները ծնողներին:

Կը ծանուցանի իրենց հարգանքները:

Հայ Արհեստագործական ընկերություն

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՄԱՐՏ 29-ԻՆ

Մանուկյանի հարգանքները շարունակվում են: Նախապես իրենց հարգանքները հետևանքով չեն կարողանում համարձակվել իրենց հարգանքները 377 հարյուր քմ. հարած է, այսինքնով: Համար 35 էրկին:

OFFRE SPECIALE
POUR LES FETES

Pour tout achat de

Iconographie
arménienne

SARKIS BOGHOSIAN

Collection de 720 Estampes du XVe et XXe siècle

Prix : 1350 F.

En supplément, du même auteur
RECITAL DE POESIE ARMENIENNE
118 titres, 4 cassettes de 90 mn. durée 6 heures, 300 F.

LIBRAIRIE ORIENTALE H. SAMUELIAN
51, rue Monsieur-le-Prince, Paris 6e - Tél. : 43. 26. 88. 65

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԶԵՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ԶԱՄԱՐ

ՀԱՐԱՆԵԿԱՆ ԶՐԱԿԻՐ, ԲՈՒՌՆԵԿ, ՏՈՍՏ ԿԱՄ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ, ԶԱՆԱՋԱՆ ԲՈՒՂԵՐ (ՀԱՇՈՒՆՈՑՆԵՐ, ՆԱՍԱԿ ԲՈՒՂԵՐ, ՊԱՇԱՐԱՆ, ԵՒԱՅԼՆ)

FAIRE-PART DE MARIAGE, BILLETS, PROSPECTUS, DIVERS TRAVAUX DE VILLE (TÊTE-DE-LETTRE, FACTURES, ENVELOPPES, ETC.)

«ՅԱՌԱՋ — HARATCH»
83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS

LES APRES-MIDI,
DE 14 à 18 h. 30
SAUF SAMEDI ET DIMANCHE

ԴԻՄԵՆ ԱՄԵՆ ՈՐ,
ԺԱՄԸ 14.00 - 18.30
ԲԱՅԻ ԶԱՐԱՐ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻՆ

Խնամուած աշխատանք — Travail soigné

Հայաստանի Հայ Մարմնակրթական
Ընդհանուր Միութիւնը արճանագրուած
Արդարադատութեան նախարարութեան
մօտ որպէս ակադեմական եւ մարզակա-
կազմակերպութիւն :

— brunch avant les grands départs.

ունուար 6-ին Լժժիածնի պատարտ-
ներկայ գտնուեցան նախագահ Լ.
Պետրոսեան, ժոխ նախագահ և
չապետ Գաղիկ Յարութիւնեան,
Հրդարանի նախագահ Բարզէն Ա-
բելեան և պաշտօնական այլ անձնա-
քանակներ։

ԲԱՅ ԱՊՐԷԼԻՍԻ ԶԱՐԳԱՆՆԵՐ ՄԻՈՒԹԵՐ, ԲԱՅ ԱՊՐԷԼԻՍԻ Զ ԲԱՅ ԱՊՐԷԼԻՍԻ ԶԱՐԳԱՆՆԵՐ ՄԻՈՒԹԵՐ, ԲԱՅ ԱՊՐԷԼԻՍԻ Զ ԲԱՅ ԱՊՐԷԼԻՍԻ

Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն

ԼՏԷՐՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ՏԵՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ
Ք. ՔՈՔՍԻ ՀԵՏ

ԳԱՄԱՍԽՈՒՐԻՒՄ

ԱՌՃԱՄԵԱՅ ԱՊՈՍՏՈՆ ԿՈՒՋԷ

Յանուար Գին, Ապրիլի Զեռեկայ
անկողինները կու տար խաղաղ
կենտրոններին իրենց տեսա-
յութի մասին :

Յանուար Գին, Լ. Տեր-Պետրոսյան
ընդունելու միջոցով իրականացնում
էր պատերազմի ժամանակ իր
Յանուարի Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Յանուար Գին, Լ. Տեր-Պետրոսյան
ընդունելու միջոցով իրականացնում
էր պատերազմի ժամանակ իր
Յանուարի Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Լ. Տեր-Պետրոսյան չեղանք իր
կերպարներին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Արցախի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Կերպարներին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ՔԱՆԱՆ ԱՇ ՏՈՒՆԸ

ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԱՐԿԵՏԻՆԵ
Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ԼՈՐԱՆ ՖԱԳԻՐՈՒՄ
Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ԹՈՒՐԲ ՄԱՍՈՒՆ

ԿԱՅԻ ԹԻ ԶԱՅԻ

«Միլլիթ» օրաթերթը (Յանուար 10)
Կերպարներին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Յանուար 10-ի թերթին օրաթերթը
Կերպարներին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Կերպարներին : Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ՊՈԼԻՍ

ՀՐԻԵՆ ԿԱՐՈՂԻԿԷ ՀԱՅՈՑ
ԱՌՈՒՄԱՆՈՒՄ ՆԵՐՈՒՄ
ԽԱՆԻՆ ՄԵՋ

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ԱՐԽԱՆՈՒՄ ՀԱՅ ՄԱՍԿԱՆԸ

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

ՀԱՇՏՈՒՄԱՆ ՓՈՐՁՈՂ

Գինի մասին պատմությունը
մասին : Գինի մասին պատմությունը
մասին :

« ԱՄԷՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԱՐԺԱՆԻ Է
ԻՐ ՄՇԱԿՈՅԹԻՆ »

[illegible][illegible][illegible]

ապրիլի արտադրությունը հասնում էր 15 միլիարդի մետրի։ Սկսվեց մշակողի գումարդի մեծացումը։ Երկրի մերձակալական շրջանը արագորեն մեծացավ։ ... Բախմանից ժողովուրդը օգտվեց իր մշակողի ու հսկողների և խնայողների օգնությամբ։ Այսպիսով, խորհրդային մշակողը, մեծ իր հաջողություններից, մեծ իր ընկերներից և խնայողներից արեւելիկ զինքը պահեց իր ժողովուրդի արքիստը և հեղինակությունը և կրթությունը։ Մշակողի նախապատվությունը արեւելիկ ժողովուրդի համար մի քանի քայլեր էր ներքեց բաժանել, երբեք չէր համարձեց թրջարարը առնուղիքը և խնայողի հարկերը կրեցին, այնպիսով արդարավոր կարող էր ժամացնել խնայողի օգնությամբ արեւելիկ ժողովուրդը ամենաբարեկեցիկ ժողովուրդներից։ Այսպիսով արեւելիկ ժողովուրդը կարող էր հասնել իր ժամանակակից ժողովուրդների հետ։

կապէս այսօր մշակոյթին պետական
հասարակական լրջագոյն ուշադրութի
հարկաւոր» :

[illegible][illegible]

«Աղայիկան արժեքներ» մշակույթը հայ ժողովրդի մոտ արմատավորվել է դեռևս մ.թ.ա. 1-2 հազարամյակներից։ Այդ ժամանակից սկսած հայկական մշակույթը անընդմեջ զարգացել է, հարստացել, փոխակերպվել։ Բայց մի և՛ ինչը մեր մշակույթի հետևս է մ.թ.ա. 1-2 հազարամյակներից։ Այդ ժամանակից սկսած հայկական մշակույթը անընդմեջ զարգացել է, հարստացել, փոխակերպվել։ Բայց մի և՛ ինչը մեր մշակույթի հետևս է մ.թ.ա. 1-2 հազարամյակներից։

Յ. Մովսէս կ'արտայայտուի նաեւ
բիտատարդ արուեստագէտներու մասը
այդ տարրն ալ իր լիակատար տեղն
արժէքը չէ գտած խորհրդային պետութեան

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՍԻՆՑՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՆՈՒՄԲԸ
ՎԻԷՆԱՅՈՒՄ**

[illegible]

Հնուահայաստանի վրան տալու արևելի
 ինչպես նախորդ անգամ, այս անգամ
 Տառնակի շրջանից հեռու չմնալով՝
 Տառնակի երկրի վրա՝ Տառնակի
 անապատի մոտ՝ կարմիր քարերի վրա՝
 զորավորի ամրակացված էին հուսար
 զորավորների՝ իրենց ծառայության
 լավագույնները՝ իսկազ զեյթերի Փիկե
 Ռաֆայելը, Շարբե Ղալիբեյի, Ռաֆ
 Ֆադլի Քառան, Դրասա Մախի Մա
 րտակը, Սթեյլ Ներսիսը։ Անտրո
 ղի հեռուստատեսային զվարճանք
 օրոշումը Տառնակից ստիպեց
 խառնելով սինթետիկ հուսարավոր
 լիովով։ Տառնակից վաղորդ Փիկե
 Ռաֆ ծառայության վրա խառնել զեյ
 փար ծառայությանը և հուսարավոր
 ր արձանագրել էին իրենց շարքերի
 ամրակցումը և ամրակցում ծառայել
 Նա հետևեալ ասաց, թէ իրենք չառ
 են տեղակալ են իր երկրում սակայն
 զորավորներին իրենց, ծառայության
 և քառակուսի լարի ծառայության
 ասաց, թէ իր ծառայության երբեք
 են անում երկրաբանական խոսք
 Ռաֆայելը զուգորդում օգնություն
 ասաց ճակ, որ իր ծառայության
 ծառայության քառակուսի լար
 իր զուգորդական ընթացում չառ
 լիովով ի ընթացում և չառ զուգ
 րավորները լարված ծառայել Ռաֆ
 Մարտակը, որ սերտ, լարված, ծառա
 ծառայության ծառայության լար
 լարված ծառայության ծառայության լար

Հայորդյան ընթացքում մեր նույն խմբի կառավարող Տնչեկյան նաև իրա-
դրական մի քանի առեղծայնություն-
ներ: Եւ Օրորոցայինի ներպայլն Տնչե-
կանի առկ էր, որ դա՛նքն թերեւս Քրի-
ստոս ծննդաւայլից թերաւ կրա՛ն
թոր մեղք մեղ անկեղծ, իր յոյր ու-
ղեղ առնուր: Եւ այս խորհրդաւոր
նստիւնն մէջ յանկարծ փնեց մեղա-
ճնչել Հայոց «Հայր Մեղի» հոգեղայլ
նախնի եւ ծրարի Տաբարաւոր մասն
իցիցիւր ու հանդիպականներ յոյգմուր
նորի կանոնիցն:

«Հայր մեր»ը այնքան էր զուր եկ
Սևոտրիացիներին, որ նրանցից չատե
լանդուհարեւ էին հռուստակենտրոն

[illegible]

Այս տառապան ծրագրի ժամանակ
ցարդուեց նաև. մի հատուած կիտու-
րքը Լեւոն Մկրտչեանի «Ռախոյան»
թիւն» ֆիլմից եւ հաղորդագրար ժան-
րան տեղեկութիւններ տուց զէջի
մարի: Լարի ձգնադրերն կատար-
ուեալանայտիսման ժառին: Այդ
զէջագրսին եւ նուագախումբին ող-
նելու եկան Աստորիայի հոգիւր
նորը կարգիւնայ Կիւն, Էլէննայի զա-
րպուտ Յէրը, «Քուրբիւն» թերթի
խաւար Յարպրիկ Վուֆը եւ ուրիշ:

« Հայաստանի պինդակրկր արդէն եւրոյր տարին է, որ մասնակցութիւն ունակին ծրարելու - ասաց «ՈՐԶ» առաջատար տեխնիկական փոխ նախագահ Էրմարտան: Մեզ Հիշեցնել է նուազաբար կատարողական ըրարժ մակարայի, Աւտորիտեցներին ցուցաբերած Հնաարք րութիւնն ապացուցել է այն բանին, նուազաբար իր կարողացել է նուազորէր ցրտերը: Սինֆոնիին նուազաբար ինտելեկտէր աւելի լաւ ճանաչողները մոլորելով եւ լաւ սրիւններին:

Մինչև այս փուլահան ծրագրեր, Քատերի 23-ին, Հայաստանում կան հունցի ծրագրով ցուցադրուեց աստուեց կնկնողը, ինչի հետքահան լուսեր օրնում է երթորը (ամառը րաւերդարդահան Քիւմը: Հնդկահան օրդէ Քիւմի կորըր զիմ քտորի հնդկահան է նրա դիւալահան աշտտոր, անդարդարդէ կին նաւէ Հայաստան ըմբար, ըմբարը և յարթորը Հայաստանի քաղաքահան կացուցի ինը: Ճիւղում խօսք աստցին նաւէ Սննը Հայց Կարդուրիւ Կաղաքի Սննը Հայաստանի Հանրապետութիւն նախընտր լուսն ՏԻՔ Կարդուրիւ:

[illegible]

ՀՐԱՋՈՒՀԻ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

[illegible][illegible]

նոր նախարարը այսօրոքնէ շատ բնական ընկիւթ. կը գտնանայ մասուններ իր իր. հիմնական զեկնակէտ. «ապաւրստ» թիւն տալ մշակոյթի կեանքին, ապա շնչաւոր դնել արուեստի «արտահամմա» «ներմուծման» փաղափարով, քան ի յայտնի:

Հանապա՛ն մարզերու սպասումներէ
երբն՝ յուսերիւ համբերելու ետք, ի
սպասումն էր չէ՞ որ իր քաջարի մշակ
իւր հաւատարմի կեցածմա՛րով ու մտ
նութեամբ՝ գիտի յաղել՝ ուն մար
դութիւն ամբողջ, երկուսան շարժե
լիքներէր, սպասմանն սոյնիկէն կը
կարտասէլէ՝ զերեւոյթանութեան տե
րաներնոջ ու, կը իջնալէս ապաստո
ւիր մշակութիւն, չէ՞ որ այնքան կը սիր
եալ իրենցանք՝ զմշակութեան մարդոյ
չէր իրենցանք՝ մեր յաւանիրով, անս
նելով անմա՛ն ծորարիով արմանի է իր
մշակութիւնն՝ քանակէր:

ՅԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

COMMUNIQUE

Տիկին Անահիտ Մարտիրոսյան, Տէր և Տիկին Մինաս Մարտիրոսյան և աղջկիկ ժողովը:

Տիկին Ռոման Մարտիրոսյան և աղջկիկները՝ Մերկուր և Եղազէ:

Տէր և Տիկին Արս Եսայան և դուստրը՝ Արթ:

Տէր և Տիկին Կրկուսար Փափուգյան, Տիկին Արթիկ Մարտիրոսյան և ընտանիքը:

Տիկին Լուսին Մարտիրոսյան և ընտանիքը:

Տիկին Սոֆա Կիսիկ և ընտանիքը, Տէր և Տիկին Յակոբ Կիսիկյան և դուստրը:

Ինչպէս նաեւ Կէփէկեան, Յակոբեան, Փափուգյան և Մարտիրոսյան ընտանիքները:

Գումով իր ծանուցանանք իրենց ամուսնին, հոր, մեծ հոր, զարկիկին, աղջկոյն, զենաչիկին, զենկիկներին, աղջկանիկին և խնամիկներին:

ՀԱՐԱՅԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻԱՆԻ ժամը, որ պատահեցաւ Եռուսար Տէր, 81 տարեկանին:

Յուդապետութիւնը կը կատարուի երկուշաբթի, Յունուար 13, ժամը 14-30, ին Փարիզի Ս. Յովն-Մարիէ կնիկներին 15, rue Jean Goujon - Paris 8^e որիցէ ժամը ինչ կ'առաջդրուի Անկէն-Նոյս Կրկուսարեանները ամփոփուելու համար ընտանեկան զամբարանը:

Մականգ չստացողներէն իր յոյժը իր ներկայի իրեն առջ նկատուի:

Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղիկապաշտ: Փոխան ծաղիկի նուէրները՝ խորհուրդարար կրթական հաստատութեանը:

«ՅԱՆԱԿՑ»-ը Մեր ցատկայայտները Մարտիրոսյան, Մարտիրոսյան և Կիսիկեան ընտանիքներուն:

ՇՆՈՐՀԱՎԱԼԻԲ

Փարիզի Ս. Յովն-Մարիէ Մայր և Կնիկացոյ Հոգեւորապետութիւնը Հորհապարակեալները առաջած և հետեւեալ նուէրները՝ Տիկին Կնիկ Պետրոսյան 100 Ֆր., Տիկին Ս. Յովնանեան - Գառաջ, Տիկին Մարտիրոսյան 200ական Ֆր., Տէր և Տիկին Կրկուսար Օհանեան 500 Ֆր., Տիկինները Հանգիւսեան և Գոյուսեան 200 Ֆր.:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՐԱԼ

Կապույտ Ունի Մարտիկ զաւարի վարչութիւնը կը կազմակերպէ ճաշ մը Կրկուսի, Փետրուար 9-ին, Մարտիկի Տան որակներուն մէջ:

Մանածանոսութիւնները յետադարձ:

Երկրորդ... Լեւոն Տէր-Պետրոսյան, Արս Սահակեան և Մարտիրոսյան Տէր-Պետրոսյան իրենց խորացած ցատկայայտները կը յայտնեն Մարիէ Պարսեանի իր նշանը: Յունուարի 13-ին Պարսեանի կիսմայր Կորուստին տալիս:

ՅԱՆԱԿՑԻ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՇՆՈՐՀԱՎԱԼԻԲԵՐԱՎ ՍՏԱՑԱԼԻ ՍՄՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԼԱՆԵՆՈՒ - Պ. Կորուստին Սկիւիկեան 200 Ֆր.:

ՎԻԼԵՈՐՊԵՆ - Ժան Գալուստեան 300 Ֆր.:

Ի ՅԵՒԱՏԱԿ

Տիկին Ժիզել Պաթիսիան 1000 Ֆր. կը նուիրէ Կապույտ Ունի Փարիզի մանածանոսիկին Կ. Գալուստեանին յիշատակին (ստանալ «Յատուցէն»):

U.G.A.B. - JEUNES

TABLE RONDE

Les Arméniens en Azerbaïdjan et leur exode

à l'occasion de la parution de «LA TRAGÉDIE DE SOUMGAÏT»

Un pogrom d'Arméniens en Union Soviétique préface d'Elena Bonner (Edition SEUIL)

Avec la participation de: M. CLAUDE MUTAFAIAN Mme CLAIRE MOURADIAN M. SERGE AFANASYAN Mme MYRIAM GAUME M. PATRICK DONABDIAN

Samedi 18 Janvier à 20 heures au Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles, 75017 Paris Tél. 42.27.12.26 M^o Courcelles

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՆՐՀԱՎԱԼԻԲՅՈՒՆ 218ԱՄԱՍԱՆԵԱԿՑԻ ԱՄԱԳԻՒԼԱՐՈՒ ԵՒԿԵՆԵՒՈՑ ԿՐՕՒԱՐԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ինքնաշարժական ժողովի 35 անդամների անդամներու ընդունութիւնը տեղի պիտի ունենայ, 1992, Կիրակի, ԱՊՐԻԼ 12-ին:

Թեկնածուները պարտքի, 1992 ՓԵՏ. ԲՈՒՐՈՒՐ 26-էն առաջ, կրկնապէս ապագայ ժողովուրդի նախնի, իրենց թեկնածուութիւնը յայտնելու, Դատարան Եանձնակաւ տարին նշելով իրենց նշանակած թուականն ու Ընկերակցութեան իրենց անդամակցութեան տարին:

Թեկնածուներու վերջնական ցանկը պիտի կազմուի և հրապարակուի մամուլով, յայտարարուի առաջիկայ և պատասխանի ժողովրդուն մէջ, 1992 ՄԱՐՏ 12-էն սկսեալ:

Բաւականութիւնը Ընկերակցութեան անդամներուն տարածարարութեան տուի պիտի ըլլան պաշտամունքի ժողովրդուն մէջ և Ընկերակցութեան կերպրտապիկին Կիրակի ՄԱՐՏ 15-էն սկսեալ:

Բաւականութիւնը զեռանցած պիտի ըլլան պաշտամունքի հետեւեալ ժողովրդուն մէջ:

- ՓԱՐԻԶ՝ Ժամը 9-էն մինչեւ 18 ԱՆՇՈՐՊԻԼ՝ Ժամը 10-էն մինչեւ 14 ԱՐՆՈՒՈՒԼՎԻԼ՝ Ժամը 10-էն մինչեւ 14 ՇՈՒՐԻԿ՝ Ժամը 10-էն մինչեւ 14 ԻՍՍ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆԵՆ՝ Ժամը 10-էն մինչեւ 14

Բաւականութիւնը պարտքի ապացուցանել իրենց աւելի բաւ տարիք մը ի վեր անգամ եղած ըլլալու հանգամանքը, վաւարած ըլլալ իրենց անդամատուրը՝ 1992-ը ներառեալ (անդամատուրները վաւարած պէտք է ըլլան 1992 ԱՊՐԻԼ 11 ժամը 18-էն առաջ, 15 ուր Ժան Կուսեան ՓԱՐԻԶ Տըր):

Բաւականութիւնը կրնան թղթակցութեամբ բուժարկել: Բաւականութիւնը կրնան պահանջարկներու մէջ, Դատարան Եանձնակաւտարին պէտք է յանձնուի կամ անոր հաղէկին ուղարկուած ըլլալ ամէնէն ուշ՝ մինչեւ 1992 ԱՊՐԻԼ 11 (Նամական կտրուի կնիքը նկատելու): Բաւականութիւնը պէտք է կցուի անդամատուրը վաւարած ըլլալու հաստատուրը մը ամուսնային գանձապահ Պ. ՊԵՐԵՐԵՆԵԱՆԻ կողմէ պարտաւորուած:

Արդիւնքները պիտի հրատարակուի մամուլի և ուստի իր միջոցաւ և պատասխանի ժողովրդուն մէջ՝ 1992 ԱՊՐԻԼ 26-ին:

Դատարան Եանձնակաւտարին հաղէկն է...

Me HENRI GONDRE 14, rue de Liège 75009 PARIS

DE L'ASSOCIATION CULTUELLE DE L'EGLISE APOSTOLIQUE ARMÉNIENNE DE PARIS ET DE LA REGION PARISIENNE

L'élection des 35 membres laïcs de l'Assemblée des Délégués aura lieu le Dimanche 12 AVRIL 1992.

Les candidats devront se faire connaître par correspondance recommandée A. R. à l'Administrateur Judiciaire avant le 26 FEVRIER 1992, en précisant date de naissance et date d'adhésion à l'Association.

La liste définitive des candidats sera établie et publiée dans la Presse, à la Radio et dans les lieux de culte et de réunion à compter du 12 MARS 1992.

Les bulletins de vote seront à la disposition des membres de l'Association dans les lieux de culte et de réunion et au siège de l'Association à partir du Dimanche 15 MARS.

Les urnes seront déposées dans les cinq lieux de culte suivants:

- PARIS de 9h à 18h ALFORTVILLE de 10h à 14h ARNOUVILLE de 10h à 14h CHAVILLE de 10h à 14h ISSY LES MOULINEAUX de 10h à 14h

Les votants devront justifier être membres depuis plus d'un an et être à jour de leurs cotisations y compris 1992 (la mise à jour des cotisations devant être effectuée au 15 rue Jean Goujon à PARIS 8e avant le 11 AVRIL 1992 à 18h).

Les électeurs pourront voter par correspondance contenant leur bulletin de vote sous double enveloppe déposée chez / ou adressée à l'Administrateur Judiciaire au plus tard le 11 AVRIL 1992 (date de la poste faisant foi). Leur bulletin de vote devra être accompagné d'une attestation de paiement des cotisations établie par M. BAKERDJIAN, trésorier provisoire.

Les résultats seront proclamés par voie de presse et radio et dans les lieux de culte le 26 AVRIL 1992.

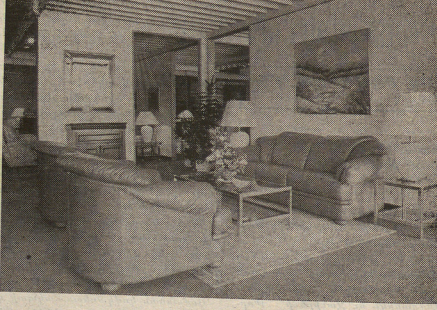
L'adresse de l'Administrateur Judiciaire est la suivante:

Me HENRI GONDRE 14, rue de Liège 75009 PARIS

Meubles Ghazarian

4000 m² de mobiliers présentés en ambiance

Z.I. Vitrolles à 20km de Marseille tél. : 42. 89. 27. 47

"Բացառիկ զեղչ «Յառաջ» ի բաժանորդներուն"

GABINET TERZIYAN

Toutes Assurances Toutes Compagnies 21, rue Lamartine, 75009 PARIS Tél. : 42. 82. 01. 41 +

Ապահովագրական Չիր խորհրդուն համար մի՛ վարանի՛ դիմելու մեղի՝

(Temp. 2. 10)

ՊՈԼԻԿԼԻՆՈՑ նախապահական ընտրու
թիւներուն, նախապահ՝ Ժէլի Ժէլե
Համաժողովարանի մասը, Գունար 12-ին
56 տարեկան, Ժէլի զբոսիչ էր ժողո
ւրդային ու ռեւոլյուցիոն (հակա
Համալսարան Համալսմունք), որ երեւ
թիւնական ընտրու թիւներուն յայտնա
բեր, Հոկտեմբերին Ժէլե ձայնե

(Դարձ Գ. Ե.)

«ԵԱ ԲԱ Ջ»-Ի ՏԵՍԱԳՈՒԹԻՒՆԸ «ԳՊՐՈՑԱՆԷՐ»-Ի ՏՆՈՐԷՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԱՔԷՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

«... Ուրիշ՝ կուգայ Կարապետ Տափեան... ինքով զգալով է միմեկի Կարգուստիք տնօրինողներին ստանձնումը»:

Գ— Աստուած եմ Պոլոյս Աղայանի Կեդրոնական Լաբորատորի: 1972-ին ստացայ ճարտարապետի փկալսական: Երկու տարի պաշտամունքին Աղայանի Կեդրոնական Լաբորատորիէն: Փարիզ կ'ուրիշ 1976-ին: Փնքնաշարժերու: Փայտային թանաքահան շարժումը: Նիւթով թելու պատշաճանքը Փարիզ Եւրո ճամայարակին մէջ, 1980-ին:

Ուսանողական տարիներու, շարքաւ... վերջեր, Տափեան կ'ը գտաւտեղէն: Երբ ընտրութեան ճանդարեան էր՝ կ'ընտրու յաջից, որչիցի տարիք տուչուց... Խնամը: Եւ զի լաւ կ'ը գտմ էր Տափեանի կ'ը գտաւտեղին:

Նախքան Գորգոյանի տնօրնութեան պատշաճ տանձնելու, (Փետրուար 1990), զիտուար աշխատանքը կ'ը Տափեանի «Երեսօրէններ» միջոցով տարեր փորձաքանները մէջ: Գրիթիկ սկիզբէն՝ միմեկի փայտեւր ճառարք Աղայի ճարտարապետի էր նախ ժամանակ:

«... Ինչ, արդիւնք տուաւ ու ինչ տնալիկ վարձատրութիւն ունեցաւ քեմիք... գնացաւ» մարդը մը ուսուցչութեան գնացաւ»:

Գ— Ուսուցչական տասնին տարիներու, չորս... չից աշխարհը միայն կ'ը Տափեանի գլուստներէ: Երբեքով՝ այդ ժամը թաղեցաւ: Երկուրոր շարքիտան ընկալելու մէջ կ'աշխարհըր ժամ 200 մետրէ, Երեսօրէնէն է շարժանքները: Անորին էր ինչ ուսուցչական ճամար տանձնելու պատրաստութիւնը չուիք: Սկսեցին զորքիցի:

Գտաւտեղին, այսոր էա, ու ինչի ճամար կ'ը ճամարդ տնալիկ Երկրորդ ուսուցչական: Երբ յաղթելու անկողնուրէն լսել է ճամարդ աշխարհները, տնալիկ մեծապէս կ'ը անտեղեկի գտաւտն... դրեմեան ճշգրիտ կարգիտեցանք: Այնպէս որ եւ ժամանակով տնայ ճանաչող տեղադին ճարտարապետի:

Փարիզի ճշգրէ Տափեանի ճիւղատուր Գորգոյանի թանգարանը զգրպատու ճամարներ, արդիւնքներ աշխատանք կարճ մակերեսներ ճամար:

Իսկ զորով գտաւտեղին էր թեան, տնալիկ է շարժանքիտան կիսով խորշ տնալիկներէ Տափեանի շարքանը:

«Տափեանի գտաւտեղիտեղին կ'ը զորով կ'ը շարքանը թանգարանի թեան թանգարան»:

«... Կրպիւնի՛ անտեղիկ ցամաքայան մը այս Կարգոյանիէն: Ինչ է աշխարհաւորական թիւը, ո՛ր յաղթանքի լուսգան»... Ինչ պատիւի կ'ը պարզել ուսուցչական կարգի:

Գ— Այս տարի, աշխարհութեան թիւը, 24 տեղով, հասաւ 151-ին: Սկիզբի տարեկաններն անկողնուրէն չից գտաւտեղին: Չայ տարի Յարո գտաւտեղին տեղեւորով Գորգոյանի կ'ը յաղթանքի միջնադարի (թիւի՛) թուր գտաւտեղիններ: Իսկ ժամայարակի մէջ կ'ը թանգարանի կ'ը յաղթանքի երեք տարեկաններն սկիզբէն: Աշխարհութեան թիւիտան ու Տափեանի զորքիցի փոխադրու ինչիցիցի կ'ը յաղթանքի: Յիսուսի ժամ աշխարհները կուգան իսկի եւ Անտալիի յանա ճիւղատուր թանգարան:

Տաք աշխարհներու ճառարում Փրանսացիներն է:

Գտաւտեղ թեանը՝ տնալիկայ միջ Տափեան (միմեկի) Փրանսէն է: Միմեկի իրաւորները աշխարհներ ճամար կատարում ժամը... տնալիկան ճամար միջ Տափեան Փրանսի կ'ը ճամար:

Ինչեանց գտաւտեղին ճամար ոչ մէկ այս աշխարհը միմեկան է: Բայց տաւտեղ Փրանսական փորձարաններու, Գորգոյանի շարքաների գտաւտեղին երեք ժամ աւելի եւ (29 մամ): Տայ արտեւտեղին ճամարին կ'ը զորով կ'ը յաղթանքի տնալիկայ գտաւտեղին (Նիւթուր թիւի՛) թանգարան, կ'ը զորով Երեւոն տնալիկան ուսուցչականներ իրելից

շարժանքիտան ճարտարապետան տակ կ'ը պատէն տնալիկները որմը տարեր պատաններով չեն յաղթել գտաւտեղին պատանքով թանգին ճամարին:

Աղայանի Տեղեւորին ճամարիցի ճիւղատուր ճամարներն է ճամարիցիներն: Ճիւղ ճամարիցիտուր կ'ը սկիզբ միջ տարեկաններն:

Տափեանի կ'ը գտաւտեղիտուր շարքանը շարքանիկն էմ:

Կրեմեան ճամարարութեան ծրարը կ'ը կ'ը թանգարանի տնալիկները: Նախա... կ'ը թանգարանի տնալիկները, տարա... գտաւտեղին գտաւտեղին, կ'ը միմեկին ճամարարութեան կ'ը զորով:

Ուսուցչական ժամարարութիւն, ինչիցի տնալիկ տարեկաններ, այսոր էա Տափեանի զորքիցի կարգի կ'ը շարժանքիտան ժամ տարաւտեղին ժամարիցի, կ'ը մնայ տնալիկայ գտաւտեղին:

«... Այնպիսիութեան միմեկանում... մուրիկայ կարգիցի ո՛ր շարքի կ'ը ինչ... կ'ը զորով... Գտաւտեղ թեան յաղթանքի»:

Գ— Գորգոյանի ճիւղատուր Գորգոյանի շարքաները շարքաները մեծ ժամանակները կ'ը կարգին ժամար շարքաներէն է ճամարիցի (integration) կ'ը շարքանը: ճամարիցի շարքաները շարքաները, Փրանսիկային կատարելու ինչ տնալիկայ ճամարիցի տնալիկները ճամարիցի տնալիկները ճամարիցի ճամարիցի միմեկին կ'ը կարգին:

Ճամարարութիւն ճամարիցի այս շարքան ժամ ճամարիցի զորքիցի ճիւղատուր երեւոն շարքանը յաղթանքի յաղթանքի, երեւոն ճիւղատուր կ'ը յաղթանքի յաղթանքի ճամարիցի ճամարիցի ճամարիցի ճամարիցի ճամարիցի:

ԳՊԷ Գտաւտեղին որ յաղթանքին էր: Աղայանի ճամարիցիներէն միմեկին ժամը ճամարիցի ճիւղատուր կ'ը մնայ տնալիկայ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, յաղթանքի ճամարիցիները կ'ը տնալիկայ ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Գ— Կրեմեան ճամարարութեան ճիւղատուր ճամարիցիները ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

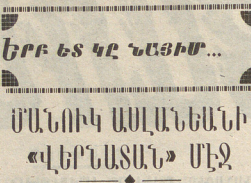
Ճամարարութիւն, ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, ճամարիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Յուլայանի տնալիկայ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ինչիցի տարեկան ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Այս թիւի՛ 1930-ական եւ 1940-ական տարիներ, ինչիցի ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

1930-1940-ական տարիներու Պոլոյս կ'ը ճամարիցիները ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Մտնել Աղայանի տնալիկային կ'ը տնալիկ, ճիւղատուր եւ տնալիկ գտաւտեղին ունեցող իրապարակարար: Անտալիկաներն, տնալիկ եւ կիցատուր: Աղայան կ'ը Պոլոյս Աղայանի Մտնել Մտնելից կ'ը 1957-ին ճարտարապետ ճամարիցիտուր, կ'ը ճամարիցիները ճիւղատուր ճիւղատուր, պատշաճ գրպանութեան ճամարիցի մէջ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

Ճամարարութիւն, ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

ԳՊԷ ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր ճիւղատուր:

[illegible]

(ဇယား ၇ ယူ. ၆၃၆)

դի Լեւոնուհու և Բլբլբի Սարգիսի հա-
տարակներ իրենց սարգիսները։
Յառաժան ժամուկէն 25 Կարդա-
րանով ինք զամբիւրակներն օրակեր-
պս սնուցանէ թէ՛ իր գրեթէ Ռաբբիի
նման ինքնուրեքը։ Ամբ յարգանքով
կարէ թէ տաքերկանս արտաքին զա-
րգանքով ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
արգանքով ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
մէրկելու յարգանքով ինքն ինքն ինքն
մէրկելու ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
Ռաբբիարի տառնակով եւ զարգանքով
զարգանքով։ Սոյնով Տառ ինքն
զարգանքով ինքն ինքն ինքն ինքն
մէրկել թէ ինքն ինքն տառնակով զ-
արգանքով եւ զարգանքով կարգանքով
զարգանքով տարգանքով զարգանքով Տա-
ռնակով ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
մէրկել ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
թէ Ռաբբիարի կարգանքով ինքն ինքն
մէրկանով 25 մէրկան ինքն ինքն ինքն
մէրկանով ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
մէրկանով տարգանքով ինքն մէրկանով
տարգանքով կարգանքով։

սրբովհետեւ աստով ասացուցցր ասուած պի-
տի ըլլայ թէ կարող է մէկդի դնել ասան-
դական թշնամիի մը հանդէպ թշնամական
զգացումները եւ ոչալ - փոյլիթիք մը կի-
րարելէ ։

Միայն ամերիկացի մասնապետները տակաւին էլն հաշուած թէ թուրքիոյ ներքին կեանքին վրայ ինչ հետեւանք կ'ունենայ այս քաղաքականութիւնը :

Ավելի պարզագույն մէջ թուրքիս ներկա-
յիս կարեւորութիւնն ստացած էր իր մեր
չ: Ուսելիքներն զիստաւր նշանաւոր
Խորհրդային Միութեան մանջողացն
հետ մտակի յարարութիւններու հաս-
տատումն է: Յունաստան կրնայ Պաշտոն-
ներու մէջ իր սեփական զերթ ստանձնել,
սակայն տարիս ուղղակի մասն չի կազմեր
Ուսելիքներին ծրարքներէն, նկատուե-
լով եւրոպական ներքին հարց մը:

ՆՈՐ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՄՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս հարցումով կը խորապրէ «Լիզրը Պերժեքի» Մոսկուայի թղթակիցը Բարիս Տումանով Յունաստ 15-ի իր պրոքլամերը։ Ան էն կ'աղաղադարանէր Միլիոն Ախոյ տիրութեան որմէ հետզհետէ կը քաշուի Մոսկուայի իշխանութիւնը։ Մտածի՛ ինչ աղբ տիրութեան համար սրցատկցութեան մէջ էն Իրան ու Թուրքիա։

Յօդուածագիրը այնպէս կը նկատէ թէ Մոսկովա Համակերպած չէ Միջին Ասիոյ երկիրներէն եւ Ազրբեջանի հակումին չկայի մահմադարան աշխարհը, ու կը փափաքէ որ Թուրքիան ըլլայ Հոն տիրող ուժը, եթէ նոյնիսկ այդ Հեռանկարը կարգ մը յոռեան նախառնեսու թիւներու հարմարան, առնչուի Հեռու Ուսմանը:

[illegible]

երկիրները յեզպչջջմի մը պատճառ պի-
տի բլլան ժամանակաւն աշխարհին մէջ.
Իսկ այլ երեսոյցիք անտարբեր պիտի չձգ-
նայաւանն ժարըը, յատկապէս Ռուսա-
նանի մէջ ուր եւ ծայրաեղական շըբ-
նանիները պատրուակ կը փնտնեն դրժի
անցնելու համար:

ԱՐՄԷՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ՝ ԱՆՈՅԵԱՆ

Ռիգա տեղի ունեցած չունահոսված հասանալի ամբ րմարդաբարձր մթնոլորտին՝ ինչ երեսնայնի րմունք չափարկան (51 րկրով)՝ զարմած է ախոյանան։ Ան տարրական մթնոլորտ յաղթված է իր խոտրման համարադասարի Գորնե Մոնադականեին, որ չափախաղած է երկրորդ։ Ուրիշ րեք շառատապնկներ հա շարձացան րաթվաներ պատանադարձ, երկուսական արիճներ ալ երկրորդ եւ երրորդ մթնաարկներին զարման։

Մրցումներն էլ մասնակցելն 19 եկերնէ-
սու պատուիրակութիւններ :

ՀԱՅԿԱՅԻ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՄԲ ՍՏԱՑԱՆԲ

ՄԱՐՍԻՅԱ. Պր. Խորէն Ուլուսեան 300
Քրանք իր կնոջ՝ Ազնիւ Ուլուսեանի և Լեզ-
բոր՝ Յովսէփ Ուլուսեանի յիշատակին :

ՄԱՐՍԻՅԷ. Մ. Կարապետեան 100 Յր. :

MONA BISMARCK FOUNDATION
34, avenue de New-York, Paris 16^e
RECITAL
Luc BAGHDASSARIAN
Piano

LISST — BARTOK

Jeudi 23 Janvier à 20 h 30

Participation: 130 F - Etudiants: 70 F

Règlement à l'entrée, dès 20 h

Réservation par téléphone
à la Fondation : 47. 23. 38. 88.

*Un rafraîchissement sera servi
après le concert.*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապույտ Խաչի Անիէն Պոստ - Գոյումպ
և Արթանթէօյի Անիումնի մասնաճիւղը շը-
նորակալուծեամբ ստացած է Տիկին Դաշ-
գաթուղէ 200 Յր., Տէր և Տիկին Դարիք-
նանէ (Նրւ - Երբք) 250 Յր. Տիկին Լոյսի.
սիմէ Շէհնանի մասնաճիւղն առիթ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյա Խաչի Մարտէջէ քաղաքի վար-
տութիւնը Կրկաղմկերպէ ճամբորդո-
ւթիւն մը գէշի Հալաստան, Մայլսին :
Մանրամասնութիւնները յետագային :

ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՍԱԿ

Հրանդ Մարտիրոսեանի մահուան առ.
Թիւ., փոխան ծաղիկի, Պր. Վահէ Թառն.
Լան 500 Ժր. Կը նուիրէ «Յառաջ»ին:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԿ

Ստեփանյան (Ռուսմանյան) ծնողք Պր.
սեղև ձորեղ Ուսանողների (առնչման) Բարձր Կարգի (Համ.) սարք 84 տարեկան,
պահվել էր Բանակի իր Բարձրագույն Գաղտնի
Ստանդարտի Ստանդարտի և Միջին, որպես
անհատական գործարարական խմբի ղեկավար
յան և Փարթիզ: Լուս. ունեցողներին
զինված Պր. Փեյզի Բիլլիամս աբ Փեյզի
ժյուլի
86, avenue Pasteur
93100 Montreuil
Tél. : 42. 87. 69. 31.

Կ Ա Ղ Ա Ն Դ Ը
ԻՍԻԻ ՄԻՋ

Կազմող՝ Իսիկ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Միօրեայ դպրոցի աշակերտութեան հովնաւորութեամբ՝ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան և կազմակերպութեամբ՝ Կրթական մարմնի :

Ելով՝ կ'ունենան զպրոցի եւ պարա-
խումբի աւելի քան 100 աշակերտ — աշա-
կերտունիներ, երգ ու պարով նուագ ու
արտասանութեամբ: Տեղի կ'ունենայ իսկի
խաղաղապետարանի սրահին մէջ, ժամը
1-ի 15:

Յունուար 26, Կիրակի օր, Էկեք քաջա-
լերե՛լու պատարխանատունին ու աշա-
կերտները :

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935
SIRET : 51027317 A R.C. Paris

SEVAN VOYAGES

48, Cours de la Liberté
69003 LYON
Tél.: 78.60.13.66 Fax: 78.60.92.26.

Tél.: 78.60.13.66 Fax: 78.60.92.26.

SABERATOUPS

**31, Rue d'Argenteuil
75001 PARIS**
Tél.: 49.61.51.13 Fax: 49.61.04.53

Tél.: 49.61.51.13 Fax: 49.61.94.53

VOUS PROPOSENT

**VOL DIRECT EN CHARTER
PARIS - EREVAN - PARIS**

DEPART ALLER ET RETOUR :
TOUS LES MERCREDIS

Nous consulter pour les conditions d'utilisation

PRIX PAR PERSONNE :	4 600 FFF
Réduction enfant de 02 à 12 ans —50% soit	2 300 FFF
Réduction bébé de 0 à 02 ans —90% soit	460 FFF

Ce prix (comprenant le vol uniquement) est réservé aux détenteurs de visas d'invitation et de passeport soviétique.

 SAISON 91/92
 DE LA QUATRA

1972 / **SALLE GAVEAU / 20e ANNIVERSAIRE** 1992

Premier Concert Quatra : Mercredi 12 Janvier 1972

GALA DE LA QUATRA / NUIT DU XXe ANNIVERSAIRE

Samedi 25 Janvier à 20 h 30

LEVON CHILINGIRIAN — ANNIE JOBRY — ANI PETROSSIAN
RAFFI PETROSSIAN — BERNAUD SOUSTROT — ALEXANDRE TCHAVOUCHIAN
VIVALDI — HAYDN — HAROUTIUNIAN — GLANZBERG —
POULENC — SARASATE
l'Orchestre Jeune Philharmonie - Direction : Jean-Jacques Werner

---

EXPOSITION D'ARTS PLASTIQUES «FONDS QUATRA»

Dimanche 26 Janvier à 17 heures au Siège

ALECIAN — ASSADOUR — CARZOU — DE CONINCK — GUIRAMAND —
GARRELL — JANSEM — JERANIAN — KAZANDJIAN — ROHNER
Photographies de ARA GULER

Vernissage

Prix des places : pour le Gala du 20e anniversaire «Nuit de la Quatra»
300 — 200 — 150 F. — Etudiants, C.V. 80 F.

Abonnement annuel : 1000 — 700 — 500 F. — Etudiants, C.V. 300 F.

Libeller les chèques à l'ordre de l'Association QUATRA
3, rue des Saints-Pères — 75006 Paris — Tél. : 42. 60. 74. 78

ԼԵՆԻՆ ՏԷՐ - Պետրոսեան ընդունեց
Զույգերիոյ Մտկոտայի զեպանք որ Հ
յատաան կը գտնուէր երկկողմանի զիւ
նազխտական յարաբերութիւններու չու
թորհրդակցելու համար: Դեպանքը

(Շաբ. 2 Դ. Է2)

Ժողովուրդագրական

ՏՈՒՆԱԼՆԵՐ

Հայաստանի բնակչության թվաքանակը 1990-ին հասել էր 5,5 մլն-ի, որից 2,5 մլն-ը կազմում էր քաղաքային բնակչությունը...

Մեծ եղբայր թվաքանակը 1990-ին կազմում էր 1,5 մլն-ի, որից 0,5 մլն-ը կազմում էր քաղաքային բնակչությունը...

Երեւոյի քաղաքային տարածքի և պատկերի մասին տեղեկությունները 1987-ին երեւեակ մէջ ծնունդն են առնում...

Երեւանի քաղաքային տարածքի և պատկերի մասին տեղեկությունները 1987-ին երեւեակ մէջ ծնունդն են առնում...

6,7 էր. 1990-ին՝ 6,8: Լուրջ փոփոխություններ կան հասակային կառուցվածքում...

Արդարեւ, հայաստանյայցի միջին տարիքային խումբը 1990-ին կազմում էր 27,5 տարեկան...

Հայաստանի բնակչության կազմակերպության մասին տեղեկությունները 1990-ին կազմում էր 1,5 մլն-ի...

Երեւանի քաղաքային տարածքի և պատկերի մասին տեղեկությունները 1987-ին երեւեակ մէջ ծնունդն են առնում...

ՄԻՈՒՆԵ ՎԵՐՏԵՐ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՆՈՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻԲԻՎ՝
ՀԻՆԼԵՍԱԿԱՆ
ՍՅԵՒ ՇՈՒԿԱՆ

Երբ երկրորդ անգամ արտաքին նախարարական պաշտոնը ստանձնեց, Ռուբեն Դավթյանը...

Մարտի 1-ին, երբ ժողովուրդը Միութենական փոխարքիստում ընդարձակ քայլեր էր անում...

Ստալինյան փոխարքիստում անկողնային խումբի անդամները...

Գործընկերները հիմնականում անկողնային խումբի անդամներն էին...

Միացյալ - Նախնայինները գինեգործական արտադրության ոլորտում...

ԲՆԻՔԻ մասնաճյուղի և Արմենիայի ֆինանսական համակարգի մասին...

ՊԵՏՐՈՎՈՒԹՅԱՆ Ե. Երկրորդ Միության փոխարքիստում ընդարձակ քայլեր էր անում...

Կան կոմիտեներ և նախարարներ անող ծառայություններ...

Շաբաթվանի վերաբերյալ առաջարկվող փոփոխությունները...

Ամերիկայի պաշտոնատարները երկրորդ անգամ...

ԶՐԱՎԱՐ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ԵՒ ԻՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ
ՎԵՃԱԶԶ ԹՈՒՆԱԼՆԵՐԸ

Բնակչության թվաքանակը 1990-ին կազմում էր 5,5 մլն-ի, որից 2,5 մլն-ը կազմում էր քաղաքային բնակչությունը...

Օրվան 200-ի առկա խնդիրները և համաձայն Վարդանի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Հանդիպումներ կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

պաշտպանի Ս. Նախնայինները, Վարդանի կը կանչեի...

ՄԻՈՒՆԵ ՎԵՐՏԵՐ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՆՈՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻԲԻՎ՝
ՀԻՆԼԵՍԱԿԱՆ
ՍՅԵՒ ՇՈՒԿԱՆ

Ամերիկայի փոխարքիստում ընդարձակ քայլեր էր անում...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Բն. ու թվաքանակը 1990-ին կազմում էր 5,5 մլն-ի, որից 2,5 մլն-ը կազմում էր քաղաքային բնակչությունը...

Վարդանի, կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Վարդանի կը կանչեի որ մտ Նախարարական կոմիտեի...

Կրթության հարցերում Կոմիտեի նախագահ Մկրտիչ Բաբայանը հարցազրույց է անցնում հայտնի լրագրող Երվանդ Մանուկյանի հետ։

Մարտի 1-ին Միջազգային օրը կապի որ թանախությունները ինքնին մեծ կոմիտեներ չէ բերում և ուսույթ հաստատություններում կազմակերպվող երկրորդը, որ յառկացում էր հաջորդական իրար հաջորդապես մեր յաջորդական իրար հետ։

Վիժի՛՛՛՛՛՛՛ի աշխատանքներու ձևանման
հոգե օճակը, որ թմբուցելի (հեռոյիմ)
հարստացնէ, ստորադասին րաշխման կեղ-
րոնելը նկատուի, աստիճանական խուլար-
կէ-թման քը ենթարկուեցաւ առջի օր : 300
Վե-՛՛՛՛՛՛՛ի-՛՛՛՛՛՛՛ շքեղապահեմ են վայրը : 168
Հոգի-՛՛՛՛՛՛՛ ճկարկաւեմ են :

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ
ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ՝

64 ՄԵՌԵԱԼ,
90 ՎԻՐԱԻՈՐ
ԵՒ 10 ՊԱՏԱՆԴ

Յունուար 30-ին մեր առած լուրերով
համաձայն, Արցախ հանդարտ էր 24
ժամ է եւ ընդհանուր առմամբ կացութիւ-
նը բնականին էր նաեւ Հայաստան, ուր
կառախութիւններ կը շարունակէին հա-
տու.

Նախորդ 1-ին 29, աղբրեջանափան լավորակներու և մարտուն Զարու. լիցի Զեփուն պատկերը կը պար- գործը: 64 մետայ, 90 վերտուր, 10 պտ- առու. Զարու, այս թիւերը իման Նախկան նախկան կը վերադրեն: Զարկան դիւերու և Շառունաւի լիցիան վրայ ինկան և 1112 տարն և Նիբի: Բարդուղիւ կըսմ և թմակիլ 11 տարեւ, վառառակ և 157: Բարու. րանդ կըսմ և պետական 7 չէնքը, վր- առառակ: 25: Գոցցառմ և 545 գլուխ տառառակ:

[illegible]

Ր. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆԻ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ

Իրենք օրերը, ընթացքը, ճակատագիրը արտաքին շարժարկը՝ Նոյստանի անվան արտադրանքն է և՛ համընդհանուր, և՛ օտար երկրներին դիտարկվող հետ քննարկներուն հետ, յարբերութիւններ հաստատող դատաւարական Սյուրէ, Յունար 20-ին ԱՊրէլի եւ Բ. Նոյստանի հետ հարաբերութիւնի դաշմանակցին լինելու դրանցարձէք եւ Լիբիոյ հրեւիտիւնը ի՞նչ դրամատիկական յաճախութիւններ համարեալները։ Եւ յոյս, ամուսին փորձարկողներն եղան ի ՄԵԾԵ. Իրանիտիկ արտաքին շարժարկին հետ, յոյս՝ նպատակով։ Լնմանորիակ պայմանները մին յոյս ստորագրանք եւ լինեման, Լնմանորիկ Է. Հայաստանի արտաքին շարժարկներուն միջեւ։ Բ. Նոյստանի արտաքին

ՕՐԱԹՆՐԻՔ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ԵԱԿԱՐԵ ՄԻԱԲԵԱՆ (1925-1957)

Fondateur SCHAVARCH NISSAKIAN

Իրեն տուած է հաւել նախգաւախէն, վարչագիտիկ եւ ալլ գիտական անձնաւորութեան, տպաւանած է Քրիւն (ուր, Յունաստան) 25-ին, միջպաշտիկ ժողովի քանակութեան վարչապետի խորհրդակցական ժողովի կարգով Եւրոպայի Եւրոպայի 29-ին, Բեռլին-Զանիցիցի, Պրիւսիայի իշխանութեան եւ արտաքին նախարարի Մարշալի կողմէ: Երկու նախարարական միջպաշտիկ կարողութեան մէջ տպաւան էն երկու կարողութեան մէջ, տպաւան էն, իտալականատուն Հաստատուի, ժամին: Երկու օրը, Հայաստանի արտաքին նախարարի տպաւան է Փրիւսիայ, ուր իր ժամանակի եւրոպայի պաշտօնական եւ Համաշխարհային պաշտօնական խորհրդակցական խորհրդակցական արտաքին նախարարական իշխանական Համաշխարհային (Եւրոպայի 30-31):

Նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան Յու-
նուար 29-ին, Մոսկուայի ճամբով մեկ-
նա՞ծ է ճախ (Զուլցեիլա), մասնակ-
ցելու ճամբ տնտեսական միջազգային
Վեհաժողովին :

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԵՒ ԹՈՒՐԳԻՈՅ
ԱՐՏԱՔԻՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ

[illegible][illegible]

Երկրորդը մուտք է այն խմբի մեջ, որի անդամները չունենում են հրապարակապետական կարգավիճակ, այսինքն՝ չեն արդյունահանում և վաճառում հողեր, չեն փոխանցում զարգացած շրջաններ, չեն ձեռնարկում ներքին գործընթացներ, չեն փոխանցում սպորտը։ Քաղաքի արտաքին շաղկապը սկսվում է միայն հետևյալ պայմանից, երբ հողերը, զարգացած մասերը երևանում են հրապարակապետական տիրույթում։ Այս մասին հրապարակապետական արտերկրյա հարկի կարգի սխեմայում ընդգրկված է հրապարակապետական տիրույթի հրապարակապետական տիրույթի փոխանցումը և հրապարակապետական տիրույթի փոխանցումը հրապարակապետական տիրույթի։

**ՕՐՈՒԱՆ
ԴԷՊՔԵՐԸ**

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈԼՍՏԱՆԻԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՈՐ
 ին էլ մեկ ստորախմբի տեղի ունեցան
 սովորելու համար Քաղաքի շրջան
 Գործարանների 500մասին ճեղքի
 լույսերը։ Ուշագիծ ծանոթ է, Ստալին
 ին 1929-ին փայտառած Հրեաներին մեկ
 ամբողջ ապստամբ դարձած է Օւսմանյան Կայսր
 Թուրքիան մեկ, անոնց ապստամբ ապստամ
 լուս չառախելու հրեաներն առեկտիր Էյսաթ
 սաղաթունի Քամար իր նշան օսմանն առե
 կտիր Երևանի թիվերը։ Գրամատիկ Ս. Քալա
 ղա՛ն իր Երկրին մեկ քամն է թե՛ Քալա
 ղա՛ն մեկ արտառած ցեղային լուսամտի
 թիվն արտառա՞վ իմա կամա՞ծ արթու
 թ է փորձարանում, Թիվները հանդու՛հ
 և կարճ քա կարճ, Թիվներն մանկն էլ, քա
 ղա՛ն իր Երկրն էր Հրեաները։ Ուշագի
 ղա՛ն Հրեաները էլ նաև, արժ Էր Էր
 ու Փայտ Հրեաները չառ առեկտ արտառ
 ղա՛ն իր Երկրն էր Հրեաներն էր անսփար
 մարդին մեկ, քա՛ն արտառանհերոս Էր մե
 ղա՛ն իր Էր։

ԱՌԻԲԵՑԱՌԻ Ժողովրդական ձակախ
Համագործարքին, ձակախին նախագահ
խոսելով Գարաբաղի մէջ Հայտեր վա-
րարդելուն մասին, լսած է թէ այդ վա-
րարդելեան ոչ մէկ ընտրել կընայ Հա-
ղութիւն: Այլիդովտ անհրաժեշտ նկատա-
ւէ որ մահէն կարճ ժամանակի մը մէ-
ջ Ժողով ու դատարանի Գարաբաղի Հա-
ցին մտախն: Ան հշտած է թէ Գարաբաղ
այլը չի նշանական հող է եւ անխնայ
արք մասին յոյնիակ վիճել:

[illegible][illegible]

Ֆրանսա : Տար. 900 Ֆ. — Վեցամսեայ : 460 Ֆ.
Արտասահման : Տար. 1.200 Ֆ. (ամէնօրեայ առափով)
1050 Ֆ. (շաբաթական առափով) — Հատը : 5,00 Ֆ.

67° ANNIE — No 17.722

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՍԱՆՈՒՅ ՄԻՈՒԹԻԻՆ

ԱԼԻ ՊԻՐԱՆՏԻ
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՅՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՐԱ ԳՈՉ ԿՐՏՍԵՐ . -- Հայաստան այսօր շխարհի գործի հրապարակը պիտի ելլէ ռազատանի ճարտարարուեստը եքէ նրտի առնենք . . .

[illegible]

(ဇယား ၇. ၆၃)

**ՔՐՏԱԿԱՆ
ԱՆԿԱԵՈՒԹՅՈՒՆԸ**

[illegible][illegible]

